

Brüssel, 27. november 2019
(OR. en)

13881/19

SPORT 96
JEUN 127
SOC 732
EMPL 555
SUSTDEV 158
SAN 461

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13351/1/19 REV 1
Teema:	Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused, mis käsitlevad laste kaitsmist spordis

Delegatsioonidele edastatakse lisas Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused, mis käsitlevad laste kaitsmist spordis ning mis võeti vastu hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu istungil 21.–22. novembril 2019.

Laste kaitsmine spordis
– Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate
järeldused –

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE
ESINDAJAD,

TUNNISTADES, ET

1. laste kaitsmine spordis on eeldus, mis võimaldab lastel sporti kui huvitegevust nautida ja sportlasena areneda. Lisaks tuleks aktiivne elustiil võtta omaks juba lapsepõlves. Spordiga tegelemine varasest east peale võib parandada inimeste tervist, suurendada heaolu, töövõimet ja sotsiaalset kaasatust pikemas perspektiivis, samuti soodustada pädevuste, oskuste ja teadmiste arengut, sealhulgas kodanikuaktiivsust;
2. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni lapse õiguste konventsiooni artikli 19 lõikega 1 sätestatakse laste kaitset käsitleva õigusraamistiku alus¹. Peale selle tunnistatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, et lastel on õigus heaoluks vajalikule kaitsele ja hoolitsusele. ELi toimimise lepingu artikli 165 kohaselt on sportlaste, iseäranis noorte sportlaste füüsilise ja vaimse puutumatuse kaitsmine üks viis, kuidas arendada Euroopa mõõdet spordis, ning sellest tulenevalt liidu spordivaldkonna meetmete üks erieesmärk;
3. laste kaitsmine spordis tähendab üldiselt kõigi laste kaitsmist ohtude, väärkohtlemise, vägivalla, ärakasutamise ja hooletussejätmise eest. Laste kaitsmine nõuab meetmetervikut, mis aitaks tagada, et kõik spordiga tegelevad lapsed saaksid spordist positiivse kogemuse;

¹ „Osalisriigid rakendavad kõiki seadusandlikke, administratiivseid, sotsiaalseid ja hariduslaseid abinõusid, et kaitsta last igasuguse füüsilise ja vaimse vägivalla, ülekohtu või kuritarvituse, hooletussejätmise, hooletu või julma kohtlemise või ekspluateerimise, kaasa arvatud seksuaalse kuritarvituse eest, kui laps viibib vanema(te), seadusliku hooldaja või seaduslike hooldajate või mõne teise lapse eest hoolitseva isiku hoole all.“

4. liikmesriigid on tunnistanud, et laste kehalise aktiivsuse suurendamise eeltingimus on turvaline keskkond, mistõttu on nad võtnud viimastel aastatel mitmeid konkreetseid meetmeid eesmärgiga muuta sportimine laste jaoks turvalisemaks, näiteks on tõhustatud õigusakte ja loodud sihtprojekte;
5. ELi tasandil on liikmesriigid vahetanud häid tavasid ning programmi „Erasmus+“ ja õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi kaudu on rahastatud erinevaid projekte. Selles valdkonnas tuleks tööd ja jõupingutusi siiski veelgi tugevdada,

LEIAVAD, ET

6. liikmesriigid peaksid jätkuvalt täitma kesket rolli strateegilises poliitikakujundamises ning tagama, et laste kaitsmiseks, sealhulgas spordi valdkonnas, oleks olemas asjakohane õigus- ja poliitiline raamistik;
7. püsivate tulemuste saavutamiseks selles valdkonnas on vaja teha kõigil tasanditel tihedat koostööd valitsus- ja valitsusväliste organisatsioonidega. Programm „Erasmus+“ ja teised ELi rahastamisvahendid võivad pakkuda lisavahendeid laste kaitsmist spordis käsitlevate projektide ja muude algatuste soodustamiseks;
8. laste kaitsmist spordis käsitlevate meetmete väljatöötamine nõuab koostööd erinevate sektoritega, nagu haridus, tervis, sotsiaalteenused, õigus, õiguskaitse ja noored. Samuti on selleks vaja kaasata eri osalejad, sealhulgas koolid, spordiorganisatsioonid ja -klubid, perekonnad, arstid, treenerid, õpetajad, spordikohtunikud ja kolleegid;
9. rahvusvaheliste organisatsioonide väljatöötatud poliitikasuuniseid,² mille eesmärk on teha kindlaks laste kaitsmisega spordis seonduvad probleemid, neid ennetada ja need lahendada, tuleks levitada ja rakendada tõhusamalt ning nende täitmist tuleks jälgida tulemuslikumalt,

² Nt UNICEFi rahvusvahelised suunised laste kaitsmiseks spordis (2016), Rahvusvahelise Noortespordi Liidu laste kaitset käsitlevad soovitusused, Euroopa Nõukogu algatus „Start to talk“ ning ROKi raamistik, mis käsitleb sportlaste kaitsmist ahistamise ja väärkohtlemise eest spordis.

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA JA ASJAKOHADEL TASANDITEL

10. tagama, et on kehtestatud asjakohane õigus- ja poliitiline raamistik, sealhulgas positiivsed ennetavad meetmed, asjakohasel juhul ka karistusmenetlused, mis suudavad toetada selliste terviklike praktiliste meetmete väljatöötamist, mis pakuvad lahendusi laste kaitsmiseks spordis;
11. kaaluma lastele, peredele, spordiorganisatsioonidele, vabatahtlikele, treeneritele, juhendajatele, õpetajatele ja lastega spordi valdkonnas töötavatele noorsootöötajatele suunatud teadlikkuse tõstmise meetmete, samuti alg- ja täiendusõppe ja -koolituse meetmete (nt juhtpõhimõtted, õppevahendid, käitumisjuhendid, kampaaniad ning parimate tavade ja kogemuste vahetamine) kehtestamist ja tugevdamist, et ennetada füüsilist ja vaimset vägivalda ja väärkohtlemist;
12. tegema koostööd spordiorganisatsioonidega, et töötada välja meetmed laste kaitsmiseks spordis, näiteks haridusprogrammid, käitumisjuhendid, seiremeetmed ning suunised ja mehhanismid vägivalda ja väärkohtlemise ennetamiseks, sealhulgas karistusregistrist süstemaatiliselt päringute tegemine³ sporditöötajate ja vajaduse korral vabatahtlike kohta, samuti süüdistuste läbivaatamiseks, asjakohaste järelmeetmete võtmiseks ja lastele vajaliku toe pakkumiseks;
13. vaatama läbi võimalikud meetmed, mille kohaselt tuleks avaliku sektori rahaliste vahendite andmisel võtta aluseks asjaolu, kas organisatsioonid on pühendunud selliste meetmete rakendamisele, mille eesmärk on laste kaitsmine spordis;
14. võtma kasutusele vägivalda ja/või väärkohtlemist spordis kogenud lastele või sellise käitumise tunnistajatele mõeldud kommunikatsioonikanalid ja teavituse mehhanismid ning suurendama teadlikkust olemasolevatest kanalitest ja mehhanismidest, samuti optimeerima olemasolevate kanalite ja mehhanismide tõhusust. Selleks võivad olla abitelefoniid, veebinõustamine või veebisaidid,

³ Direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust, eriti selle artikkel 10.

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVA PÄDEVUSE PIIRES

15. võimaluse korral koguma ja jagama kooskõlas ELi ja riiklike õigusaktidega andmeid lastevastase vägivalla ja laste väärkohtlemise kohta ning edendama selliste seirevahendite kasutamist, mille eesmärk on hinnata laste kaitsmist spordis ähvardavate igat liiki võimalike ohtude levimust ning jälgida kohaldatavate põhimõtete ja mehhanismide tõhusat rakendamist;
16. toetama, edendama ja levitama laste kaitsmist spordis käsitlevaid uuringuid ja väljaandeid;
17. soodustama parimate tavade vahetamist, eelkõige spordiorganisatsioonide ja riiklike asutuste poolt, laste kaitsmise meetmete, sealhulgas seksuaalse vägivalla ja väärkohtlemise eest kaitsmiseks võetavate ennetavate meetmete kohta, sallivuse ja lugupidava käitumise edendamise kohta spordis ning kiusamise vastu võitlemise kohta;
18. soodustama koostööd rahvusvaheliste valitsus- ja valitsusväliste organisatsioonidega, nagu Euroopa Nõukogu ja UNICEF,

KUTSUVAD SPORDILIIKUMISE ESINDAJAID ÜLES

19. tagama asjakohasel juhul koostöös liikmesriikidega, et lastel oleks spordis turvaline ja nad tunneksid end spordis kaitstult ning et neid võetakse kuulda ja koheldakse õiglaselt ja lugupidavalt, et neil kujuneks välja terve enesehinnang;
20. tagama vajaduse korral, et võistluskeskkonnas võetakse arvesse lapse arenguetappi ja sugu;
21. rakendama asjakohaseid kaitsemeetmeid, et ennetada lastele füüsilise ja emotsionaalse kahju tekkimise riski;

22. töötama välja koolitused ning selged suunised ja normid, et olla kindel, et spordiorganisatsioonid tegelevad laste kaitsmise mureküsimumustega tõhusalt, ning võtma meetmeid, nagu sõltumatu ja konfidentsiaalsuskohustusega ombudsmani määramine vägivalda ja/või väärkohtlemist spordis kogenud laste kontaktisikuks;
 23. kontrollima lastega töötavate sporditöötajate ja vajaduse korral vabatahtlike tausta, sealhulgas piiriülese liikuvuse korral, kooskõlas asjakohaste õigusraamistikega;
 24. eelkõige eesmärgiga aidata lapsohvreid, tegema koostööd õiguskaitseasutuste, ametite ja organisatsioonidega, kes vastutavad lastekaitse eest.
-

A. Mõisted

Käesolevates nõukogu järeldustes kasutatakse järgmiseid mõisteid:

1. „laste kaitsmine spordis“ – kõigi laste kaitsmine füüsilise ja emotsionaalse kahju, väärkohtlemise, vägivalla, ärakasutamise ja hooletussejätmise eest. See hõlmab nii lastekaitset kui ka laste heaolu edendamist.
2. „lastekaitse“ – sellise üksikisiku kaitsmine, kelle puhul on kindlaks tehtud väärkohtlemise, vägivalla, ärakasutamise või hooletussejätmise oht.

B. Viited

Käesolevate järelduste vastuvõtmisel tuletab nõukogu meelde eelkõige järgmist.

Euroopa Liit

1. Nõukogu 22. juuni 1994. aasta direktiiv 94/33/EÜ noorte kaitse kohta tööol
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust
3. Valge raamat spordi kohta (2007)
4. Nõukogu järeldused tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamise kohta (2012/C 393/07)
5. Nõukogu soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta (2013/C 354/01)
6. Nõukogu järeldused laste mootorsete oskuste, kehalise aktiivsuse ja sporditegevuse kohta (2015/C 417/09)

7. Eksperdirühma soovitused noorte sportlaste kaitse ja laste õiguste kaitsmise kohta spordis
8. Uuring „Safeguarding Children in Sport: A mapping study“, koostanud uuringufirma Ecorys ja Thomas More'i ülikool
9. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset
10. Euroopa Liidu põhiõiguste harta, eriti selle artikkel 24
11. Direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

12. ÜRO lapse õiguste konventsioon (1989)
13. Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, eelkõige alaeesmärk 16.2, mis käsitleb lastevastast vägivalda
14. Rahvusvaheline kehalise kasvatuse, kehalise aktiivsuse ja spordi harta; Unesco SHS/2015/PI/H/14 REV;
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235409/PDF/235409eng.pdf.multi>
15. Kaasani tegevuskava, kehalise kasvatuse ja spordi eest vastutavate ministrite ja kõrgemate ametnike 6. rahvusvaheline konverents (Kaasan, Venemaa Föderatsioon, 2017); Unesco SHS/2017/PI/H/14 REV

Euroopa Nõukogu

16. Ministrite komitee soovitus CM/Rec(2010)9 liikmesriikidele läbivaadatud spordieetika koodeksi kohta
17. Ministrite komitee soovitus CM/Rec (2012)10 liikmesriikidele laps- ja noorsportlaste kaitsmise kohta rändega seotud ohtude eest

18. Euroopa Nõukogu konventsioon laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest (CETS nr 201)
 19. Piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa konventsioon (CETS nr 126)
 20. Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastu võitlemise konventsioon (CETS nr 197, Varssavi, 16.5.2005, lk 1–21)
 21. Euroopa sotsiaalharta (CETS nr 35; muudetud CETS nr 163)
-